

שונות

פינת הלשון

פרופורציה (באנגלית proportion) רוצה לומר יחס, יחס קנתי בין דבר למשנהו, מבחינת גודל, חזק, הקף וכדומה. כמו רב המלים הלועזיות גם זו גזורה משורש בשפה הרומית: (מנה, חלק) (= pro + portio. כאמור, הדגש הוא על היחס המנתי, הקשור לגודל, חזק, הקף ועוצמה, למשל.

בכל פעם שנרצה לומר **פרופורציונלי**, ננסה להגיד **יחסי** ולא נטעה. מה גם, שהמילה בעברית יותר קצרה ויש בה רק ארבע אותיות במקום 12 אותיות בלועזית. בקיצור, בעברית אנו הולכים על בטוח, יחסית.

למען שלמות הטיעון הייתי צריך להביא ביאורים והסברים למושג יחסיות, בלועזית relativity, אלא שאני חושש להסתבך בכגון אלה, ועם איינשטיין הסליחה.

מרדכי מלען

לקיבוץ יפעת ולבני המשפחה
תנחומינו בהילקח

עודד ארצי ז"ל

ממקימי המוזיאון לראשית ההתישבות
התאחדות מגדלי בקר

ישנה **פרוצדורה** וישנו **פרוצס** – שני המושגים גם יחד גוזרים מאותו השורש בשפה הרומית procedere, אך נודעת להם משמעות שונה. במשך הדורות השתרש השימוש בשני המושגים הנ"ל לצורך תיאורים של דברים שונים. הבה נתעמק בהבדלים:

המילה הרומית procedere בנויה משני חלקים: pro (=בעד, למען, בשם, לפני, ... ועוד כמה שימושים) + cedere (=ללכת, להיכנע), כך שבשלמותה המילה מתכוונת לבטא ללכת הלאה, האופן איך לנהל דבר כמו עסק, משפט, אפילו לבצע וכן הלאה.

אכן, המושג **פרוצדורה** השתרש קודם כל כמבטא **הליך**, במובן העשייה ובפרט בכל הקשור לחוק ומשפט, או גם לאופן קבלת החלטות או אף ביצוען על פי החלטה שנתקבלה בדרך הליך קבוע ומגובש.

לעומת זאת **הפרוצס** מקובל בתוך **תהליך**, משפטי, תעשייתי, כימי או כל תהליך אחר הקשור בפעולה ולא דוקא באופן הפעולה. למשל, ישנו תהליך לשימור או שיפור דבר-מה, ישנם תהליכים לשינוי ולהתאמה. באנגלית נוהגים לדבר על processing כעל אופן עיבוד של תוצרת, חקלאית למשל.

אמת, פרוצדורה ופרוצס קרובים מבחינת מקורם הלשוני, אולם הם נבדלים על פי השימוש בהם. יי שהשתרש במשך הדורות. מן הנכון שאנחנו נלמד להשתמש במונחים המקבילים בעברית – הליך ותהליך – לבל נסתבך.